

H6A – Karju

Karju on yksi tärkeä aktivoiva tekijä ensikoiden 1. kiimaan saamisessa, stimuloinnissa siemennyksen aikana, sekä apuna kiimantarkkailussa.

1. Karjun ruokinta

- 30-65 kg: ruokahalun mukaan, ensikoiden alkukasvatusrehu
- 65 – 105 kg: 2,6 – 2,8 Ry /päivä, ensikoiden jatkokasvatusrehu
- Yli 105 kg: 2,6 – 3,0 Ry / päivä, siemennysosastonrehua tai joutilasrehua
- Karjuja on arvioitava kuin emakkojakin, jotta voidaan varmistaa hyvä kestävyys

2. Karsina

- Karsinassa oltava esteetöntä lattiapinta-alaa vähintään 6 m² / karju
- Jos karjua käytetään astuttamiseen, esteetöntä lattiapinta-alaa tulee olla vähintään 10 m² / karju
- Kuivikkeena ei saa käyttää sahanpurua, tai kutteria, sille ne voivat sisältää estrogeenin kaltaisia aineita ja voivat siksi suurentaa uusimisten määrää.

3. Karjun hoito/tarkkailu

- Karjulle tulee antaa samat rokotteet, kuin tilan rokotusohjelman mukaan annetaan emakoille
- Kun käyttöikä saavutetaan, tehdään karjulla 10 puhdasastutusta ja tarkistetaan uusintaprosentti.
- Tilasiemenenotossa karjun indeksi tulee olla vähintään 120
- Tilasiemenenotossa tulee tarkistaa mikroskoopilla siittiöiden liikkuvuus ja laatu.
- Tilasiemenenotossa tulee tehdä 20 – 25 puhdassiemennystä ja tarkistaa uusimisprosentti.

4. Karjun käyttäminen astutukseen

- Karjua voi alkaa käyttää 7 – 8 kk ikäisenä
- Karjun kulkukäytävät eivät saa olla liukkaista
- Emakon voi sulkea karjun karsinaan vain valvottuna
- Astumisen jälkeen emakko otetaan välittömästi pois karsinasta
- Karjun tulisi saada hypätä, vähintään 14 päivän välein
- Karjua tulisi käyttää aktiivisesti vain 12 kk ajan indeksien takia.

5. Opeta karju hyppäämään tilasiemenenotossa

- Tuo pukki karjun karsinaan, silloin karju tuntee olonsa turvalliseksi
- Parasta on, jos toinen karju on hypännyt pukille tätä ennen
- Anna karjun tutustua pukkiin muutamia minuutteja yksin
- Jos karju ei hyppää, voit mennä ohjaamaan ja taputella pukkia
- Opetta karjua vain sen aikaa, kun se on kiinnostunut
- Lopeta, kun karjua ei enää kiinnosta, yritä uudelleen parin päivän päästä

6. Hajukarju

- Valitse risteytyskarju, niiden seksuaalinen vietti on puhtaita suurempi
- Aktiivisuuden ylläpitämisen vuoksi hajukarjunkin tulisi saada aina joskus astua kiimaisia juuri teuraaksi meneviä emakoita
- Hajukarjua voi käyttää niin pitkään, kun se on aktiivinen

Kuvasarjassa karju astuu emakon karjun karsinassa

Karjun ikä	Suositus astutusta/viikko
8-9 kk	2
12 kk	5
Vanhempi	6-7

"Nyrkkisääntö"

Jokainen hyppy vaatii 100 g enemmän rehua

Jokainen aste alle 20° C vaatii 100 g lisärehua / päivä

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

1. Nuorta kasvavaa karjua ei saa ruokkia liian voimakkaasti, koska se saattaa aiheuttaa luuston heikkoutta. Sukukypsyyden alkamisen jälkeen ruokamäärään vaikuttaa se, kuinka paljon karjua käytetään

Paino, kg	Ry / pv	Rehutyyppi
30-65	Ruokahalun mukaan	ensikoiden alkukasvatusrehu
65-105	2,6 - 2,8	ensikoiden jatkokasvatusrehu
yli 105	2,6 - 3,0	Siemennys- tai joutilasrehu
Aikuinen	Käytön mukaan (2,2 - 2,7)	Siemennys- tai joutilasrehu

Karjun libidoon vaikuttaa negatiivisesti, jos karjun saama energia- / valkuaismäärä poikkeaa suositelluista normeista.

A-, C- ja E-vitamiinien ja seleenin antaminen vähentää epämuodostuneita siittiöiden määrää, sekä parantaa niiden liikkuvuutta. Noudata karjun ruokinnassa emakoiden vitamiini- ja hivenainesuosituksia, niin myös karjun tarve täyttyy.

2. Täysikasvuisella karjulla on oltava käytössään esteetöntä lattiapinta-alaa vähintään 6 m². Jos karsinaa käytetään myös astutukseen, esteetöntä lattiapinta-alaa on oltava vähintään 10 m². Karsinan lattia ei saa olla liukas. Jos karjun karsinaa käytetään astutukseen, on suositeltavaa, että karsina on muodoltaan neliö, silloin emakolle ja karjulle jää parhaiten toimintatilaa.

Karjulla on oltava riittävästi olkea yms. muuta tonkimismateriaalia, jotta tonkimistarve ja kuidun saanti täyttyvät.

3. Ennen kuin uusi karju otetaan käyttöön, siemenen laatu on tarkistettava. Sperma on tutkittava mikroskoopilla ja siemenen käyttäminen on tehtävä niin, että karjun tiineyttämisen ominaisuudet saadaan selville. Karju hyväksytään seuraavin menetelmin:
1. Tiineytä 10 vieroitettua emakkoa, mitkä eivät ole olleet imettäjä -emakoita tai uusijoita.
 2. Jos vähintään 7 näistä emakoista tiinehtyy, karju on "ehdollisesti" hyväksytty. Jos emakoita tiinehtyy vähemmän kuin 7, karjua ei voida hyväksyä. Sen takia tiineytä uudestaan 10 emakkoa.
 3. Jos vähintään 7 näistä emakoista tiinehtyy, karju on "ehdollisesti" hyväksytty. Jos tiinehtyvyyttä tälläkin kertaa alle 7, laita karju teuraaksi.

Tilasiemenenotossa ensimmäistä kerättyä siementä ei käytetä siementämiseen. Sitä käytetään ainoastaan siittiöiden laadun tutkimiseen. Tee annoksesta muutamia siemenannoksia normaalisti laimentamalla elatusaineeseen. Säilytä siemenannoksia 2 ja 3 päivää. Lämmitä ja tarkasta liikkuvuus uudelleen.

4. Karju on sukukypsä, kun se alkaa hyppimään. Sukukypsyys tulee aikaisintaan 6 – 7 kk iässä. Sukukypsyyden vaikuttaa eniten karjun ikä, vähemmän siihen vaikuttaa karjun koko ja paino. Risteytyskarjut ovat yleisesti aiemmin sukukypsiä, kuin puhdasrotuiset.

Jos emakko laitetaan karjulle, ei ole hyvä, jos emakko alkaa kävelemään ympäri karsinaa ja karju yrittää hypätä useasti selkään.

Karjun sperman laatu voi heikentyä jopa 8 viikon ajaksi, jos sillä on ollut kuumetta. Jos olet epävarma karjun tiinehtyvyydestä, tarkasta tulos puhdassiemenyksellä (aloitus, tuplaus,... saman karjun siemenellä).

